

Equilibrem les cures!

Kit virtual de recursos pedagògics per afavorir
la corresponsabilitat en les tasques de cura

ACTIVITATS I DINÀMIQUES

PER A INFANTS
DE 6 A 10 ANYS

SURT

AUTORIA

Ruth García i Mar Beneit – Marsol (Fundació Surt)

SURT

SURT. Fundació de Dones. Fundació Privada.

Guàrdia, 14 Baixos - 08001 Barcelona

www.surt.org

Juny 2023

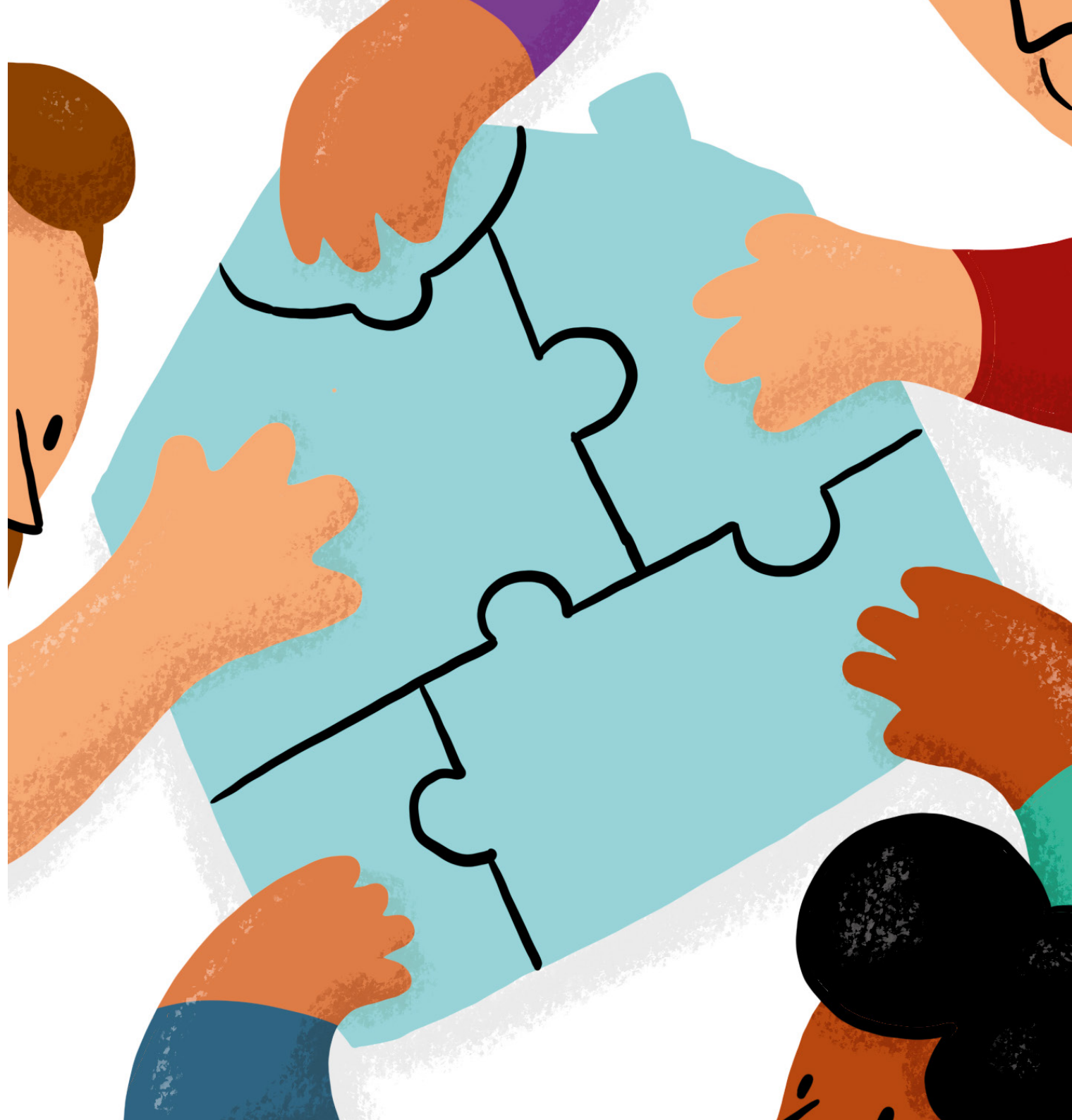
AGRAÏMENTS

Meritxell Palacios i Chía Gil, estudiants de pràctiques participants en el procés d'elaboració del Kit; centres educatius, entitats i associacions participants en la diagnosi del projecte: La Xixa Teatre, Fundesplai, Escola La Vinyala, Escola Dolors Monserdà – Santapau, Institut Miquel Martí i Pol, Escola Guerau de Jorba, Institut Alt Penedès, Enruta't, IEA Oriol Martorell, Xino Xano, Nus Cooperativa, Esplai Les Planes, Institut Súnió, Associació educativa Trompitxol, Casal dels infants i CEIP Escola Ramon Faus i Esteve

AMB EL SUPORT DE:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat
i Feminismes

EIXOS TEMÀTICS DE LES ACTIVITATS

Les diverses activitats i dinàmiques que es presenten a continuació han estat dividides en els següents eixos temàtics, amb la finalitat de fer més àgil i concreta la recerca de continguts a treballar amb els infants

LA CORRESPONSABILITAT: SI TOTHOM AJUDA, TOT ÉS MÉS FÀCIL

La corresponsabilitat és el repartiment equilibrat de les tasques domèstiques i de les responsabilitats familiars, incorporant a tots els membres de la família en la seva execució, així com a altres agents socials i comunitaris. Parlem del repartiment de l'organització i execució de les cures i de les necessitats d'educació i afecte de persones dependents de la llar, per tal de distribuir de manera justa els temps de vida entre totes les persones. No es tracta de repartir, sinó de compartir les tasques-

ELS ESTEREOTIPS DE GÈNERE I LA DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL: EXISTEIXEN LES FEINES D'HOMES I LES FEINES DE DONES?

Els estereotips de gènere són un conjunt d'idees preconcebudes, apreses durant el procés de socialització, que classifiquen les característiques personals en femenines i masculines en funció del gènere percebut (per exemple, les dones són dependents, sensibles, dèbils, comprensives, cuidadores... mentre que els homes són independents, racionals, forts, impulsius, productius...). A causa dels estereotips i rols tradicionals de gènere, el treball es distribueix de manera diferent: el treball productiu i remunerat i l'espai públic s'assigna a l'home, mentre que el treball reproductiu i l'espai privat/domèstic s'assigna a la dona, fet que es coneix com la divisió sexual del treball.

POSEM LES CURES AL CENTRE DE LA VIDA: QUI CUIDA A QUI ENS CUIDA?

Les cures són aquelles activitats que permeten el sosteniment de la vida i el benestar físic i emocional de les persones (per exemple, criar, educar, fer la compra, sanar, escoltar...), les quals són assumides majoritàriament per les dones. Tot i que són activitats essencials que permeten que el món funcioni, la nostra societat no els hi dona la importància i reconeixement que tenen per gaudir d'una vida digna i saludable. Per això, des del feminisme i l'economia feminista defensem la necessitat de posar les cures al centre de la nostra vida, per tal de visibilitzar les accions quotidianes de cures com a eix central de l'economia.

RACISME I ANDROCENTRISME: CADENES DE CURES EN UN MÓN GLOBALITZAT

L'androcentrisme és aquella visió del món que situa l'home al centre de totes les coses, de manera que allò masculí és més important, neutre i universal. Però aquesta mirada del món parteix d'una concepció d'home blanc, occidental, heterosexual, de classe mitjana-alta, amb plenes capacitats físiques i cognitives, de mitjana edat... En conseqüència, totes les "altres" mirades (dones i altres identitats de gènere, persones de minories ètniques, persones racialitzades, de classe baixa, amb diversitat funcional, del Sud global...) són invisibilitzades i les seves aportacions acaben sent ocultades. En aquest sentit, sovint les cures, necessàries per sostenir aquest sistema androcèntric, s'externalitzen i són assumides per altres persones, generalment dones racialitzades i migrades del Sud global, amb unes condicions laborals precàries que reproduïxen la invisibilització i infravaloració de la seva feina.

EL BALL DELS TREBALLS

DURADA: 50 min.

ESPAI: Aula o obert.

MATERIAL: Reproductor de música.

OBJECTIU

La finalitat d'aquesta activitat es veure si els infants associen el treball productiu als homes i el reproductiu per les dones, amb la finalitat de desmuntar estereotips sexistes i qüestionar la divisió sexual del treball.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Els infants es distribueixen per l'espai per ballar. Durant el ball, han d'imitar les feines i treballs que la persona que dinamitza l'activitat vagi nomenant. Aquests treballs seran tant productius (pilotar un avió, vendre tomàquets al mercat, construir una casa, fabricar un telèfon, atendre a pacients que vagin a un consultori, presentar un programa de televisió, desfilant com model, escriure un article...) com reproductius (cosir un pantaló, fregar els plats, fer la compra al mercat, portar al metge a l'avi, preparar la disfressa de carnestoltes, posar la rentadora, estendre, recollir la roba i endreçar-la, escombrar la casa, penjar un quadre a casa...).

A l'acabar, es pregunta als infants quines feines creuen que podran fer quan siguin grans i es pregunten els motius. Finalment, expliquem com totes les persones són capaces d'assolir i dur a terme qualsevol feina que es proposin, desmuntant falsos mites sobre capacitats de dones i homes i, sobretot, transmetent la importància de les tasques reproductives que es realitzen per al sosteniment de la vida.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

El treball productiu es refereix a les activitats que produeixen bens o serveis i que generen ingressos (àmbit públic), i que generalment s'atribueix als homes. El treball reproductiu són les activitats per la cura de la llar i la família (àmbit privat), i que generalment s'atribueixen a les dones.

FONT

<https://intered.org/es/recursos/vive-mas-la-igualdad>

ELS MÉS PETITS DE CASA

DURADA: 30 min.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Llapis/retoladors de colors i els [dibuixos](#).

OBJECTIU

Reflexionar sobre el repartiment de les tasques de cura a les respectives llars, així com la conciliació que han de realitzar les famílies entre la vida laboral i la familiar.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Mentre els infants pinten els dos dibuixos (adjuntats al material), l'agent educatiu aprofita per explicar-los en què consisteixen la corresponsabilitat i la conciliació (a l'apartat de *Recursos*, es pot trobar informació teòrica al respecte). En primer lloc, es demana als infants que descriguin els dibuixos: Què fa cada personatge? Què us sembla que preparin el dinar tots junts? Per què crida la taxista? Per què la mira el senyor de la vorera? Per què cuida del nadó mentre treballa?

Després, es relacionaran els dibuixos amb la realitat quotidiana de cada infant: A casa vostra, qui us fa el menjar? A la vostra llar, hi ha una situació similar a la del dibuix? Qui us acompanya al metge o ve a les reunions de l'escola en lloc de treballar? Si les respostes a aquestes preguntes mostren una situació de desigualtat en el repartiment de les tasques de cures, què podeu fer per canviar-ho?

FONT

<http://www.fundacionmujeres.es/maletincoeducacion/pdf/CUAD4horiz.pdf>

EL REPARTIMENT DE LES TASQUES DOMÈSTIQUES

DURADA: 45 min.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Fitxa (veure pàg. 27 del document adjunt), papers, llapis, goma d'esborrar.

OBJECTIU

Afavorir el coneixement de la diversitat de funcions que componen les feines domèstiques o treball reproductiu; reflexionar sobre el repartiment de les tasques domèstiques i promoure el canvi d'actituds en nenes i nens en la qüestió del repartiment de les tasques i l'adquisició de compromisos i responsabilitats en l'àmbit familiar.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

La persona dinamitzadora de l'activitat reparteix a cada alumne/a una fitxa (adjuntada a l'apartat de materials). Durant una setmana, els infants apuntaran a la graella que es mostra a la fitxa, les tasques corresponents a l'espai domèstic, que realitza cada persona que conviu amb ells o elles (inclosos ells mateixos).

Una vegada transcorreguda la setmana es procedirà a realitzar un debat, dinamitzat amb les següents preguntes:

- Qui realitza el major nombre de tasques?
- Quina tasca us agrada més fer? I la que menys?
- Creieu que les tasques realitzades a casa les pot realitzar qualsevol membre de la família?
- Quant temps es dedica en la realització de cada una de les tasques?
- Qui te més temps lliure a casa?
- Per què serveix el que fa cada persona?

S'hauria de concloure l'activitat explicant que les tasques domèstiques i el seu repartiment igualitari fan que la vida de tothom sigui més agradable i habitable. Així, es pot també introduir el terme de corresponsabilitat, la centralitat de les cures o el sistema sexe-gènere.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Si es desitja aprofundir en el tema, a la pàg. 28 de l'enllaç adjunt, es mostra una activitat complementària.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Es important aprofitar l'activitat per parlar de la diversitat familiar.

FONT

<https://www.inmujeres.gob.es/publicacioneselectronicas/documentacion/Documentos/DE1487.pdf>

LA REVOLUCIÓN DE LAS CURES

DURADA: 2-3 h.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Conte de “La Rana Graciana” (pàg. 6), fitxa de la sopa de lletres (a l'enllaç), papers, bolígrafs, càmera, impressora o projector.

OBJECTIU

Reflexionar sobre el valor de les tasques de cura i domèstiques i la seva necessitat pel benestar de totes les persones; introduir la corresponsabilitat i posicionar les cures al centre de les nostres vides.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Arrel de la lectura del conte (adjunt a l'apartat de materials), es plantejaran una sèrie d'activitats. La primera d'elles serà una sopa de lletres (la qual es pot trobar a la pàg. 14 de l'enllaç adjunt). El grup classe haurà de trobar en aquest material un seguit d'objectes que s'han de netejar o endreçar (joguines, taula, plats, terra, vidres, roba neta, roba bruta, sabates). Seguidament, s'invitarà als infants a investigar o pensar qui fa aquestes tasques a les seves pròpies cases, si es necessiten utensilis o productes especials, per què serveix fer les tasques, per què són importants...

La segona activitat consistirà en realitzar una fotografia de l'aula un dia que estigui desendreçada, i realitzar-ne una altra un dia que estigui neta i endreçada. Al moment de dur a terme l'activitat, presentarem ambdues imatges al grup com si es tractés del clàssic joc d'identificar les diferències. Després, es poden plantejar les següents preguntes:

- Què ens transmet cada imatge?
- Què sentim quan arribem a l'aula i la trobem d'una manera o d'un altre?
- En quin moment treballem millor?
- Qui es sol preocupar més de la neteja i l'ordre de la classe?
- Què podem fer per mantenir-la neta i endreçada?
- Com podem repartir el treball de manera justa?

Com a tercera activitat, es demanarà als infants que, individualment, pensin i escriguin les coses que menys els agraden de l'escola, així com propostes que se'ls acudeixin per tal de millorar-la. Després, se celebrarà una assemblea en la que cada alumne tindrà l'oportunitat d'exposar la seva proposta i defensar-la. Al final, s'escolliran les tres idees que més consens generin i les persones que les formulin les podran presentar a la direcció de l'escola o la institució educativa.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

A l'enllaç adjunt, es poden trobar altres activitats que es poden fer servir per altres cursos i edats.

FONT

<https://intered.org/es/recursos/recursos-educativos/la-revolucion-de-los-cuidados>

M'AGRADA EL ROSA I M'AGRADA EL BLAU

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Targetes de valors i actituds, bagul de joguines embolicades, targetes pel bagul de joguines, retalls de catàlegs de joguines i targetes amb endevinalles. El contingut concret dels materials es troba a les instruccions de l'activitat.

OBJECTIU

Reflexionar sobre la construcció dels estereotips de gènere, identificar les pròpies actituds i idees preconcebudes i rebutjar conductes de menyspreu cap a altres persones.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

La sala o classe es dividirà en tres racons, es dibuixarà a terra els símbols del sexe femení i masculí s'organitzarà el grup en tres equips de joc que s'ubicaran en cada racó. Els racons són els següents:

- **La capsula dels valors:** caldrà classificar damunt dels símbols dibuixats a terra els valors i actituds segons s'atribueixin socialment a nois o noies. Les targetes de la capsula poden tenir els següents valors i actituds: els/les ... no ploreu, són més sensibles, són més agressius/ves, són més detallistes, són més insegurs/es, són més responsables, són més moguts/des, són més generosos/es, són més forts/es...
- **El bagul de les joguines:** s'emboicaran joguines i es col·locaran en la capsula. Cadascú agafarà una joguina, la desembolicarà i agafarà una targeta amb les següents afirmacions: "La joguina/joc m'agrada molt", "La joguina/joc no m'agrada gens", "Mai he jugat amb aquesta joguina/joc", "Algunes vegades he jugat amb aquesta joguina/joc". L'infant encerclarà l'afirmació amb la que estigui més d'acord i finalment es deixarà la joguina sobre el símbol del terra segons si és una joguina "per nois" o "per noies".
- **Els publmissatges:** demanarem als infants que observin durant 3 o 4 minuts una sèrie de retalls de catàlegs de jocs i joguines. A continuació, els proposarem un petit joc d'endevinalles (en targetes o cartolines preparades prèviament), com per exemple: el color que predomina en la secció de noies és el, el número de nois que apareix en la secció de les noies és..., el número de noies que apareixen en la secció de cotxes és..., quantes vegades apareixen nois i noies jugant junts?, apareix algun pare en el catàleg?, quantes noies apareixen pujades en una moto?

PROPOSTA DE TANCAMENT

Un cop finalitzat el joc cada equip posarà en comú els seus resultats i sensacions: Com us heu sentit amb aquest joc? Us heu adonat d'alguna cosa?... Finalment analitzarem si les relacions dins el grup estan estereotipades i proposarem accions concretes perquè les relacions entre l'alumnat siguin més respectuoses i igualitàries.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Cal prestar atenció en observar si els infants reconeixen l'existència d'estereotips en els models de comportament i en la publicitat i si s'adonen que estan interioritzats. També cal analitzar si existeixen comportaments vinculats amb estereotips dins del grup.

FONT

<https://esplai.fundesplai.org/recurs/magrada-el-rosa-i-magrada-el-blau/>

VET AQUÍ UNA VEGADA

DURADA: 2 h.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Contes infantils tradicionals
i [carta de la Blancaneus i el Sant Jordi](#).

OBJECTIU

Reflexionar sobre la transmissió dels estereotips de gènere a través dels contes i identificar les pròpies actituds i idees preconcebudes.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Després de llegir les cartes de la Blancaneus i el Sant Jordi, tindrem preparat un recull de contes tradicionals. Organitzarem el grup en equips i deixarem que cada equip esculli un conte, havent d'identificar els estereotips de gènere. Una vegada identificats, el grup ha d'acordar les modificacions a introduir per tal de redissenyar i editar el conte sense la presència d'aquests estereotips.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Una vegada redissenyats els contes, es compartiran amb la resta de grups i es reflexionarà en conjunt sobre les desigualtats de gènere. També es poden compartir amb la resta del centre socioeducatiu, i fins i tot escenificar-lo.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Caldrà buscar diferents moments de reflexió per valorar no només els avenços del projecte, sinó també la capacitat del grup per treballar en equip, com estem afrontant les dificultats que apareixen, si tothom hi té un paper, etc.

FONT

<https://esplai.fundesplai.org/recurs/vet-aqui-una-vegada/>

LES ULLERES LILES

DURADA: 1 h. 30 min.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Ordinador, anuncis sexistes i anuncis inclusius (adjuntats a [l'enllaç](#)).

OBJECTIU

Conèixer la perspectiva de gènere com a eina d'anàlisi i així analitzar de manera crítica la socialització de gènere dels missatges publicitaris. També, identificar els models de masculinitat i feminitat hegemònica (rols, estereotips, mandats de gènere associats...) i motivar així l'alumnat a crear missatges inclusius.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

En primer lloc, s'haurà de fer una petita introducció teòrica de la perspectiva de gènere i la construcció dicotòmica de la societat (exposada a la pàg. 27 de l'enllaç adjuntat). Seguidament es faran grups de 4 o 5 persones i, a continuació, es visualitzarà la selecció d'anuncis sexistes (els quals es mostren a la pàg. 37 de l'enllaç adjuntat).

A l'acabar, es realitzaran una sèrie de preguntes, les quals es mostren al document, que els alumnes hauran de respondre en grups, amb l'objectiu que se n'adonin de la construcció social dels rols i estereotips de gènere, creant així un debat sobre la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere (les ulleres lila) a l'hora d'observar la realitat. Finalment, es reproduiran els anuncis inclusius (els quals es troben a la pàg. 37 de l'enllaç adjuntat), creant un debat sobre les diferències percebudes entre ambdós categories d'anuncis.

FONT

<https://www.pamplonaactual.com/media/pamplonaactual/files/2021/11/01/EL-RETO-DE-LOS-CUIDADOS-.pdf>

L'ARBRE DE LA MEMÒRIA

DURADA: Més de 2 h.

ESPAI: Aula (amb col·laboració de l'àmbit familiar).

MATERIAL: Necessari: Folis DinA3 blancs i material d'escriptura / dibuix (colors, retoladors, bolígrafs, llapis, etc.), ordinador i altaveus per a projectar el vídeo "[Desdibuixant el gènere: capítol 2. Biologia o cultura?](#)" (4 min. 52 s.). Opcional: cartolines de colors, cola, cordill, pinces per penjar el material a les parets...

OBJECTIU

L'objectiu principal de l'activitat és comprendre la diferència entre sexe i gènere, desmitificant la idea que les desigualtats de gènere són per motius biològics o genètics i, al mateix temps, fomentar la curiositat de l'alumnat per descobrir com és i com era la seva família, sempre en clau de gènere.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

L'activitat es centra en la realització d'un arbre de la memòria (un arbre genealògic) de cada infant, en un full DinA3. Per tal d'elaborar-lo, hauran de demanar suport a les seves famílies, arribant a construir l'arbre fins a l'alçada dels avis i àvies o besavis i besàvies. És important que el o la docent remarqui que és necessari deixar un marge d'espai important al costat de cada personatge.

Una vegada cada infant hagi dissenyat el seu arbre genealògic, es demanarà que realitzin una segona investigació, en relació als estudis, professions, estat civil, feina... de cadascun dels integrants de l'arbre. La informació que s'obtingui es sintetitzarà al costat del nom de cada membre de la família. A continuació, es detallen algunes de les preguntes que es poden realitzar:

- Què van estudiar?
- Quina era la seva professió?
- Quanta estona dedicava a fer les feines de casa?
- Quines aficions tenen o tenien?
- Quin estat civil tenen o tenien?
- Tenia carnet de conduir?

Les respostes es posaran en comú amb el grup, per tal d'observar similituds i diferències, entre els homes i les dones de les diferents generacions.

A posteriori, es projectaran els vídeos (adjuntats al final del document), per tal d'acompanyar aquesta reflexió entorn al component social del gènere. El tancament de l'activitat, que s'exposa a continuació, és fonamental.

PROPOSTA DE TANCAMENT

S'ha d'animar a l'alumnat a fer una reflexió que ajudi a entendre l'experiència. S'ha d'analitzar, d'una manera molt clara, com canvia el gènere d'una generació a l'altra, fet que ajudarà a desnaturalitzar-lo i a entendre'l com quelcom que s'aprèn durant la socialització de gènere. Pot ser interessant veure quines altres qüestions interseccionen amb les diferències de gènere (classes social, origen cultural, etc.) i portar-les a debat.

La present activitat es pot comprendre com a un projecte integral, dividit en diverses sessions, si l'agent educatiu ho desitja.

FONT

<http://www.dibgen.com/index-ca.html>

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

És interessant no plantejar a l'alumnat que el que estem buscant és una diferència de gènere, sinó més aviat que aquesta emergeixi de les respostes i poder fer-ne l'anàlisi posterior.

En el moment de compartir el treball realitzat amb la resta del grup, cal tenir en compte que els infants estan compartint qüestions personals i sensibles la resta de classe. Cada estudiant té diferents circumstàncies personals i familiars i, per tant, és necessari generar un bon clima abans de realitzar l'activitat en si mateixa. És important que s'evitin els comentaris i judicis dels companys i companyes, així com una breu introducció, a mode de reflexió, de la diversitat de famílies que hi ha actualment i com aquestes enriqueixen la societat.

REPENSANT ELS CONTES

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Contes tradicionals.

OBJECTIU

Trencar amb els estereotips de gènere, oferir altres models per promoure socialitzacions més lliures i treballar la perspectiva crítica dels infants en relació al masclisme.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Per començar, l'agent educatiu selecciona una història on aparegui un personatge femení i un masculí amb estereotips de gènere marcats i l'explica als infants (pot ser un conte que ja s'hagi treballat prèviament o que sigui relativament desconegut). Mentre s'explica el conte, s'anirà fent esment a les característiques dels personatges, posant especial èmfasi en aquestes. En haver-lo llegit, es demanarà als infants que descriguin els personatges que han aparegut a la història i les seves característiques. Després es tornarà a explicar la història però canviant els papers dels dos personatges principals (per exemple, a la Caputxeta Vermella, la Caputxeta passaria a representar el paper del Llop), demanant que prestin atenció als possibles canvis.

Aquí s'inicia una nova conversa, en la qual es parla de quins canvis s'han vist. Es pot valorar de tornar a parlar dels personatges i les seves característiques, per veure si han canviat. Després, es fa una comparativa dels personatges principals del conte clàssic i del conte canviat. També es pot demanar als infants com se senten amb aquesta història nova (Què us sembla el conte? Quin us agrada més? Quin personatge voldríeu ser?).

Al final, es pregunta a cadascú quin personatge prefereix. Un cop establert quins són els personatges preferits, es construeix una nova història de forma col·lectiva, per tal de posar en valor característiques personals al marge de l'associació a un gènere.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Per acabar l'activitat, es pot demanar als infants que interpretin el nou conte, parlant sobre quins canvis han notat, què ha estat diferent, si els han agradat els personatges... Una altra possibilitat per tancar l'activitat és fer un dibuix final, ja sigui dibuixant la part de la història que més els agradi o bé fent una seqüència del conte en un mural, assignant a cada infant una part de la història.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

En els contes tradicionals sovint ens topem amb personatges i històries estereotipades. Quan els expliquem als infants, estem contribuint que construeixin un imaginari concret on entren en jocs uns rols de gènere molt marcats que condicionaran la seva socialització.

QUÈ VULL FER DE GRAN?

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Projector i material visual preparat anteriorment (vegeu les instruccions).

OBJECTIU

Reflexionar sobre el futur mitjançant la pregunta *Què volem ser de grans?*, centrant-se no només en els estereotips en l'elecció de la carrera professional, sinó també en altres dimensions de la vida.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Per al desenvolupament de la proposta és necessari crear un petit material visual que ajudarà als infants a reflexionar sobre el futur en diferents eixos: (1) on vull viure, (2) amb qui vull viure, (3) què vull fer al temps lliure i (4) en què vull treballar. La idea és crear un recull d'imatges que representin diversitat d'opcions (realistes i properes) en cada eix. Per exemple:

- On vull viure: finca al camp, apartament a la mar, estudi a una ciutat, pis a un poble petit, caravana, etc.
- Amb qui vull viure: amistats, animals, fills/es, persones grans, relacions afectives, etc.
- Què vull fer al temps lliure: esport, música, manualitat, voluntariat social, plans culturals, etc.
- En què vull treballar: cuina, tecnologia, medicina, educació, agricultura, art, etc.

Iniciem l'activitat amb una conversa exploratòria per conèixer les expectatives i somnis dels infants al voltant del seu futur. La conversa pot girar entorn a la pregunta: Què us agradaria fer en el vostre dia a dia quan sigueu grans?

Arribats a aquest punt, es presenta el material que es farà servir perquè els infants reflexionin en profunditat sobre el seu futur. La presentació es pot fer mitjançant la projecció de les imatges seleccionades i generant un diàleg sobre les quatre qüestions proposades. Es pot iniciar demanant: Com viviu ara el dia a dia? I després, ho completin pensant en què voldran fer al seu futur treballant els quatre eixos exposats. Es pot anar preguntat per a cada una de les opcions i que els infants aixequin la mà per indicar que és allò el que voldrien, complementant-ho amb torns de paraula per fer comentaris.

En tot moment s'ha d'anar abordant els estereotips. Especialment si en algun moment es donen situacions on s'expressen estereotips que impliquen un judici. En aquests moments, s'hauria d'aturar i treballar en l'eliminació d'aquestes idees estereotipades. Si per exemple es diu, les noies no poden viure soles o es fa burla quan un noi diu que voldria ballar durant el seu temps lliure, es pot abordar a través de l'evidència de realitats que trenquen l'estereotip. Per exemple: Algú coneix una dona que visqui sola? També pot ser un bon moment per veure les implicacions emocionals que tenen aquestes afirmacions: Com creieu que se sent en Joan, ballarí, quan us sent dir que el ball no és per nois?

PROPOSTA DE TANCAMENT

Acabar fent un dibuix personal d'allò que volen ser de grans. Posada en comú i construcció d'un mural col·lectiu amb el títol *Què vull fer de gran*.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Cal intentar que la conversa no es focalitzi només en la tria de professions, sinó també en altres aspectes com l'ús del temps lliure, l'habitatge, la participació en la societat, etc. A més, durant la conversa s'ha d'anar detectant si hi ha visions estereotipades. L'agent educatiu pot utilitzar el seu propi exemple de manera que diversifiqui els models: què volia quan era petit/a, que fa ara en el seu dia a dia i què vol fer en un futur.

JUGUEM AL QUE VOLEM

DURADA: 1 h.

ESPai: Espai obert.

MATERIAL: Juguines i catàleg de juguines (tant el catàleg com les juguines les poden portar els infants o l'agent educatiu).

OBJECTIU

Repensar el joc sexista en la infància i generar alternatives de joc més lliures d'estereotips.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

En una primer part de la dinàmica, necessitem comptar amb tres espais diferenciats o bé amb tres capsos o sacs, per tal de poder fer una classificació. Es tracta de recopilar les juguines que hi ha a l'aula o a l'espai de racons i classificar-les segons si els infants consideren que són exclusivament de nen, exclusivament de nena o de tothom. Per fer-ho, se'ls dona la premissa que ho col·loquin segons el que consideren. A més, durant la classificació, també es poden anar recol·locant els objectes que ja estiguin a un dels espais, si consideren que alguna persona es pot haver equivocat.

Quan ja estan les juguines classificades, s'intervé, posant en qüestió aquelles que han quedat als espais exclusivament per nenes i exclusivament per nens, tot generant un diàleg. La idea és que totes les juguines acabin a l'espai de tothom, així es pot fer un procés simbòlic i visual amb els infants perquè entenguin que no existeixen juguines per unes i altres.

En una segona part de l'activitat, es revisa conjuntament un catàleg de juguines estereotipat amb els infants, fent preguntes per convidar al diàleg i la reflexió: És a això al que us agrada jugar? Heu provat de jugar alguna vegada a aquest joc? La idea és fer reflexionar als infants sobre l'impacte que té sobre ells/es la representació sexista del joc.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Es podria proposar un dia de joc amb material concret, per tal d'afavorir que tots els infants tinguessin l'oportunitat de provar de jugar amb totes les juguines sense estar condicionats pels estereotips. Al final d'aquest dia es podria demanar als infants com s'ho han passat jugant amb materials que no utilitzen habitualment o com s'han sentit.

EN MARC I L'ANNA

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Fulls amb la fotografia d'un nadó, pissarra i guixos.

OBJECTIU

Identificar les expectatives diferenciades que associem a les nenes i als nens. Analitzar, de manera vivencial, com es desenvolupa la socialització de gènere.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Per començar, les i els participants fan grups d'un màxim de cinc persones. L'agent educatiu explica a tots els grups que es repartirà un full amb una fotografia d'un nadó i que hauran d'imaginar-se la vida de la criatura d'aquí a 25 anys tenint en compte com serà (capacitats i habilitats personals), quines aficions tindrà, què voldrà estudiar, de què treballarà, on i amb qui viurà, etc. Es repartirà a cada grup un full amb una fotografia del mateix nadó. A alguns grups se'ls presentarà el nadó com a Marc i a altres grups com a Anna (sempre escrit al full amb la fotografia), sense que la resta de grups se'n adonin. Se'ls explicarà que és un treball de grup i que no es pot comentar amb els altres grups, ja que després hi haurà una posada en comú.

Després d'uns 20 minuts, una vegada tots els grups hagin pensat i escrit la vida del nadó, es començarà la posada en comú al grup gran. Per ordre, s'anotarà a la pissarra la vida de l'Anna i d'en Marc, fent incís en els aspectes més rellevants pel que fa al gènere. Havent anotat les dues vides a la pissarra, de manera conjunta es veuen les diferents projeccions que cada grup ha fet per a cada nadó. Es fa veure al grup que s'ha entregat la mateixa fotografia, però que a un grup s'ha presentat el nadó com a Anna i a un altre grup com a Marc. Tot seguit, es relacionen les diferents característiques de vida de l'Anna i el Marc amb els estereotips de gènere, i s'analitzen com es desenvolupa la socialització diferenciada. Una vegada acabada la dinàmica, es pregunta al grup si aquest tipus de situacions solen ocórrer a la vida quotidiana, tot deixant un temps perquè s'identifiquin situacions o experiències pròpies, i es reflexiona sobre les seves causes i conseqüències.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

És interessant reflexionar sobre si aquests estereotips i rols de gènere són a la nostra quotidianitat, sobre les seves causes i conseqüències, i també sobre les diferents expectatives que es projecten als nens i a les nenes i la socialització diferenciada.

Quan es comentin els diferents projectes de vida d'en Marc i l'Anna, pot ser que a la classe surtin exemples que trenquen els estereotips i rols de gènere. Cal destacar-los i posar-hi èmfasi, com a bons exemples que a poc a poc es produeixen canvis cap a una societat més equitativa i justa.

FONT

https://candela.cat/wp-content/uploads/2016/10/vm_pam_a_pam_coeduquem.pdf

CUIDAR ÉS UNA ALTRA HISTÒRIA

DURADA: 1 h.

ESPai: Aula o espai obert.

MATERIAL: [Joc de cartes](#) (impreses o joc online), materials per a la creació.

OBJECTIU

Enfortir la consciència personal i ciutadana sobre les cures com a eix central de les nostres vides i societats, qüestionant el model capitalista patriarcal que genera desigualtats de gènere per la manca de corresponsabilitat en les cures.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

La dinàmica treballa les tasques de cura a partir d'un joc de 30 cartes i uns contes associats a cada carta, abordant el dol, la desigualtat, les dificultats de conciliació i la corresponsabilitat en les tasques de cures. Presentarem l'activitat i definirem les cures a partir d'una sèrie de preguntes, exposades a la guia didàctica. Després, l'alumnat escollirà (sense mirar) una carta de la baralla per treballar amb ella, que s'ensenyarà a la resta del grup i es descriurà entre totes. Explicarem el conte al què fa referència la carta, convidarem al grup a tancar els ulls i proposarem una imatge a partir del conte, situant al grup en l'escena i fent una sèrie de preguntes (p. e. com és el lloc on estàs? Què vols fer? Com et sents?...). Seguidament, el grup comentarà les escenes que han vist i preguntarem si el personatge investigat cuida, descuida o necessita ser cuidat. A partir de la resposta, convidarem al grup a moure's per l'espai com aquest personatge i finalment projectarem de manera plàstica allò que hem sentit durant l'activitat.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Es poden fer diverses sessions amb diferents cartes, per tal d'incloure altres visions sobre les cures. Mantenint la forma d'inici i tancament, es varia el protagonista o antagonista o bé, l'expressió plàstica o l'objecte màgic.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Les cartes de la 1 a la 25 poden utilitzar-se en totes les edats, però a infantil i primària és convenient retirar les cartes de la 26 a la 30, perquè es tracta de temàtiques pròpies de secundària. Per enfocar el sentit de les cartes i el seu ús, la guia didàctica (enllaçada a la web) proposa una sèrie de preguntes per convidar a la reflexió.

FONT

<https://www.intered.org/es/recursos/cuidar-es-otra-historia>

CIUTAT DE CURES

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Conte (adjuntat a l'enllaç que es mostra a continuació) i petit escenari per a narrar la història.

OBJECTIU

Aquesta proposta afavoreix la capacitat de participar de manera activa, participativa i democràtica en la vida social i cívica. Es fa a través de l'anàlisi crítica de l'entorn, posant el centre d'atenció en les cures i en com molts dels hàbits de vida i consum que tenim són nocius per a la salut, per al medi ambient i per la justícia social, a nivell local i global. El conte mostra i convida a crear estils de vida alternatius en què es doni prioritat a la cura de les persones i de la natura.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

El format d'aquest conte s'inspira en els *kamishibai* i fa referència a una manera d'explicar històries que es va originar fa segles al Japó, orientant el conte cap al públic perquè aquest pugui contemplar les làmines il·lustrades (les quals s'hauran d'haver imprès prèviament), mentre la persona narradora se situa al darrere per poder llegir el text que acompanya cada làmina.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

El conte també es pot utilitzar en format vídeo, adjuntat a l'enllaç.

FONT

<https://intered.org/es/recursos/una-ciudad-de-cuidados>

LA VIDA PRIVADA DELS SUPERHEROIS / SUPERHEROÏNES

DURADA: 1 h. 30 min.

ESPai: Aula.

MATERIAL: [Audioconte adjuntat](#), reproductor d'àudio o ordinador amb altaveus.

OBJECTIU

Visibilitzar i valorar els treballs de cures adreçades als nadons, així com oferir referents masculins lligats a les cures, l'amistat i l'empatia. També es motivarà als infants a practicar les cures d'altres persones i fomentar la diversitat, autonomia i llibertat a partir de la superació de rols, estereotips i mandats de gènere.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Es reproduceix el conte i després es fa una reflexió grupal que es pot dinamitzar mitjançant preguntes, les quals mostraran la gran quantitat de tasques que es duen a terme per al sosteniment de la vida, més enllà de la jornada laboral. Seguidament es preguntarà als infants sobre la realitat a les seves llars en relació a aquestes tasques, deixant que ells mateixos valorin la importància de les tasques reproductives.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Els propis infants, sense adonar-se'n realitzaran una jerarquia de tasques. Serà important que es realitzin reflexions que mostrin la importància de totes les tasques reproductives.

FONT

<https://www.pamplonaactual.com/media/pamplonaactual/files/2021/11/01/EL-RETO-DE-LOS-CUIDADOS-.pdf>

SUPERHEROÏNES I SUPERHEROIS DE BARRI

DURADA: 1 h. 30 min.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Una cartolina o full per infant, material per pintar (llapis, retoladors...) i el conte de "la vida de Spiderman" (veure la pàg. 38 del [document adjuntat](#)).

OBJECTIU

Identificar el treball de cura i sosteniment de la vida, així com dotar-lo de valor i importància.

DURADA

=/- 1h

+1h

ESPai

Aula

Exterior

MATERIAL

Bàsic

Específic

INSTRUCCIONS

A través de la lectura en veu alta del conte "*Un día en la vida de Spiderman*", adjuntat a continuació, es crearà un debat a través de diverses preguntes (que es poden trobar a la pàg. 29 del document). A continuació, s'escriuran a la pissarra les tasques de cura que es poden trobar a la història. Finalment, cada alumne/a agafarà una cartolina i dibuixarà la seva superheroïna o superheroi "d'anar per casa", amb els súper poders de les tasques de cures que vulguin.

FONT

<https://www.pamplonaactual.com/media/pamplonaactual/files/2021/11/01/EL-RETO-DE-LOS-CUIDADOS-.pdf>

CRÉIXER AMB CURA: EL JOC DE LA JENGA

DURADA: 1 h. (aprox.). Tot i això, l'agent educatiu pot dilatar l'activitat fins a 3 h., si així ho desitja.

ESPAI: Aula o espai obert.

MATERIAL: Les fustetes que constitueixen [El joc de la Jenga](#).

OBJECTIU

El joc de la Jenga és un joc que vol ser una eina útil per la comprensió de l'actual model de desenvolupament, fonamentat en el creixement constant, així com mostrar la seva inviabilitat i els danys que ocasiona a les persones i a la natura. També aspira a ser d'utilitat per vincular aquests conceptes a altres conceptes curriculars de les diferents assignatures.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

El joc consta de 54 blocs de fusta, que s'han d'haver adquirit prèviament. L'activitat comença amb el muntatge de la torre original, que es formarà apilant els blocs en horitzontal de manera que cada pis de la torre tingui 3 blocs junts. Si al primer pis (la base) es col·loquen els blocs en direcció vertical, el següent anirà en direcció horitzontal, i així successivament. Al final quedaran 18 pisos. Al muntar-la, s'explicarà que la torre representa la mateixa idea que un iceberg, és a dir, que les fitxes situades a la base de la torre representen hores dedicades a tasques de cures i les fitxes situades a la part superior, les hores dedicades als treballs productius del mercat laboral.

Per torn, els infants agafaran una de les [targetes](#) que es proposen al material adjuntat (prèviament impreses) i la llegirà en veu alta. A cadascuna d'elles, es parla d'una tasca de cura, remarcant la seva importància. El contingut mostra com, a mesura que passen els anys, la tasca que es descriu es comprèn com a menys important (externalitzant-la al mercat o dedicant-hi menys hores).

Seguidament, extrauran una fitxa de la base de la piràmide i la situaran a la part superior per representar simbòlicament el canvi esdevingut. El joc segueix fins que la torre cau.

Aquest joc pretén que les persones puguin:

- Reconèixer els treballs de cures i comprendre la seva importància en el sosteniment de la vida.
- Qüestionar el "mite de creixement" i identificar les conseqüències del model de desenvolupament dominant.
- Identificar estereotips i rols de gènere que intervinguin en la divisió sexual del treball.
- Detectar l'androcentrisme que recau en la invisibilitat de les cures.
- Reconèixer el paper de la naturalesa com a base sobre la qual s'assenta la vida i la crisi ambiental actual.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Després de jugar es pot prendre un temps per reflexionar sobre l'experiència, extrapolar-la a la vida real i pensar què podem fer per transformar el nostre model de desenvolupament a un model més sostenible.

FONT

[Crecer con cuidados. El juego de la jenga | InteRed](#)

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Abans de començar a jugar, es recomana presentar alguns conceptes que puguin ajudar a contextualitzar el joc. Alguns d'aquests conceptes són: el treball productiu, el treball de cures, el mercat, l'ocupació, el creixement... És especialment rellevant presentar la idea d'iceberg, que representa la (in)visibilitat i valoració que cada tipus d'activitat rep a la nostra societat. Si es juga una segona vegada al joc, es pot posar èmfasi en qui són les persones encarregades de dur a terme aquestes activitats. Així, es poden introduir els conceptes de sexe, gènere, rols de gènere, divisió sexual del treball o doble jornada.

EL JOC DE LES TASQUES DE LA LLAR

DURADA: 1 h

ESPai: Aula o espai obert.

MATERIAL: Joc de taula: [El joc de les tasques de la llar de les cuques](#), un dau i fitxes/botons de colors. De forma opcional, es recomanen complements per a realitzar les tasques domèstiques, com escombra, pala, roba, paperera, draps, etc.

OBJECTIU

Rebutjar conductes de menyspreu cap a les altres persones; Descobrir les tasques domèstiques sense atribuir rols estereotipats de gènere al seu desenvolupament i valorar quines tasques domèstiques ens agraden més.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Començarem l'activitat presentant el joc anomenat "El joc de les tasques de la llar de les cuques" (annexat al material de la fitxa), que s'haurà d'haver imprès prèviament per poder utilitzar-lo com a tauler. És semblant al joc de l'oca, però cada casella simbolitza una tasca de la llar.

Jugarem en petits grups o farem equips, si hi ha molts infants. Abans de començar l'activitat, prepararem alguns racons de tasques domèstiques per tota l'aula, com per exemple: racó de plegar roba, racó d'estendre roba, racó de parar taula, racó d'escombrar, racó de netejar vidres, racó d'endreçar el cistell de la compra, racó de planxar, racó de fregar plats, racó de cuinar... Aleshores, podem jugar al joc de taula i fer-ne una o dues partides, però després, haurem de jugar movent-nos per tota l'aula, de manera que cada vegada que caiguem en una casella del taulell del joc, ens haurem de desplaçar fins al racó corresponent i realitzar la tasca que toca.

Al final, entre tots, podem valorar i debatre si ens hem esforçat a fer les tasques, quina ens ha agradat més, si ho hem fet per acabar ràpid o ho hem intentat fer bé, si creiem que fer les tasques és avorrit o divertit, si creiem que es poden repartir i fer-les entre totes les persones d'una família...

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Cal que anem amb molt de compte de no jutjar els diferents models familiars dels infants i, al mateix temps, evitar els judicis que puguin tenir lloc entre ells.

FONT

<https://fundesplai.org/banc-recursos/recurs/el-joc-de-les-tasques-de-la-llar/#tab-desenvolupament>

PLANIFICANT LES MEVES TASQUES DE LA LLAR

DURADA: 35 min.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Paper i bolígrafs.

OBJECTIU

Visibilitzar la quantitat de tasques domèstiques invisibilitzades que es realitzen a les llars, per tal que els infants s'adonin de l'organització i el treball necessari per al sosteniment de la casa i de la vida.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Per parelles, una persona escollirà una acció que realitza a la seva vida diària, mentre que l'altra li farà preguntes per descobrir totes les tasques que s'invisibilitzen darrere aquesta. Per exemple, si l'acció és aixecar-se i dutxar-se, es pot preguntar qui manté el lavabo net, qui ha rentat les tovalloles perquè estiguin netes i en perfecte estat per utilitzar-les, qui es preocupa perquè hi hagi aigua calenta, etc.

Una vegada fet l'exercici, s'haurà de pensar quina és la seva contribució personal al treball de cures i les responsabilitats familiars, contestant a la següent enquesta:

- Hi ha tasques que no realitzes mai o gairebé mai? Per què?
 - Em falta temps.
 - No m'ho exigeixen a casa.
 - No ho veig adequat al meu sexe.
 - Altres motius. Quins?
- Creus que podries participar més en les tasques domèstiques de casa teva? Explica de manera concreta en què consistiria la teva contribució per repartir aquestes responsabilitats. Enumera-les i explica quins avantatges tenen.
- Comunica a la teva família el teu desig de contribuir més amb els treballs i responsabilitats domèstiques, ensenya'ls el teu pla setmanal i consensua'l amb les persones adultes de casa teva.
 - Després es pot penjar amb un imant a la nevera de casa i en algun lloc de la classe.
 - Setmanalment, es pot anar revisant i posant en comú com ha anat, quines dificultats has trobat i com et sents tant tu com la resta de familiars.
- Quins avantatges té el repartiment de les tasques de cura?

FONT

https://www.juntadeandalucia.es/iam/catalogo/doc/iam/2010/29893_profesorado.pdf

A L'ESCOLA FEM CURA

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula o espai obert.

MATERIAL: Papers i bolígrafs (opcional).

OBJECTIU

Treballar les cures com a part essencial de la salut comunitària, entenent quines són les necessitats de cura al llarg de la vida i què són les feines de cura quotidianes. Així mateix, visibilitzar i donar valor a les dones com a principals cuidadores, tot qüestionant aquest fet com una desigualtat social i de gènere, i visibilitzar que hi falten els homes en aquest àmbit amb l'exemple de les professions feminitzades relacionades amb les cures. Finalment, identificar com ens cuidem i com cuidem dels nostres entorns.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

L'activitat es tracta de fer un debat grupal. La persona que dinamitza l'activitat farà reflexionar al grup a partir de les següents possibles preguntes (a la pàg. 6 de [l'enllaç](#) adjunt es troben les respostes):

- Què son les cures?
- Què vol dir cuidar?
- Qui cuida generalment? Per què pensem que passa això? Pensem que és una feina que només poden fer les dones?
- Hi ha alguns treballs de cura que no es veuen ni valoren tant. Per exemple, qui neteja l'escola? Qui fa el menjar a l'hora del menjador?
- I vosaltres, cuideu?
- Què podem fer per què les persones ens sentim cuidades? Per sentir-nos bé?
- Què fem a l'escola per cuidar-nos entre els nens i nenes? (en un sentit ampli de benestar físic-emocional-mental-social)
- Com ens cuidem nosaltres mateixos/es? Feu coses que us relaxen? Feu coses que us diverteixen? Feu coses que us fan sentir felicitat? Dormiu les hores que necessiteu per estar descansat/da?
- Com cuideu als companys i companyes? Les escolteu quan us parlen? Els doneu suport quan senten tristesa? Les ajudeu quan ho necessiten? Les abracem?
- Com cuideu els espais de l'escola? Netegeu l'escola? Deixeu els espais recollits i endreçats? Parleu fluixet als espais comuns per no molestar a la resta de persones?
- És l'escola un espai de cures? Si teniu un problema, hi ha espais a l'escola per compartir com us sentiu? I si teniu un conflicte amb algun/a company/a de classe? Us trobeu els espais nets i endreçats?

PROPOSTA DE TANCAMENT

Una possible activitat de tancament pot ser plasmar la reflexió en un procés creatiu, com l'elaboració d'un diari. Deixem a la vostra elecció la forma d'expressar-ho: fotografia, arts plàstiques, redacció, poesia, etc. Com més bonic i creatiu, millor!

FONT

<http://placomunitariipoblesec.org/wp-content/uploads/2021/03/Posem-les-cures-al-centre-de-la-vida.-Guia-didactica-per-a-les-escoles.202112.pdf>

LA FI DEL MÓN

DURADA: 30 min.

ESPAI: Aula o espai obert.

MATERIAL: Opcional: reproductor amb música apocalíptica.

OBJECTIU

Que els infants pugui observar la quantitat de cures que tenen lloc al seu voltant, al mateix temps que reflexionin sobre les persones responsables de subministrar-les

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

La situació que s'ha de plantejar al grup és la d'un context post – apocalíptic (a elecció de l'agent educatiu), on tots els adults del planeta han desaparegut, és a dir, els infants es troben sols i soles a la terra. La finalitat? Sobreviure. Durant el transcurs de la dinàmica, el paper de la persona educadora és transcendental, ja que haurà de ser l'encairada que els infants és plantegin i qüestionin l'enorme quantitat de cures que els adults del seu voltant sostenen.

Així, es demanarà als infants que performin la quotidianitat del seu nou dia a dia, sense la intervenció de cap adult (ni familiars, ni docents, ni botiguers i botiguers, ni professionals de la cuina, etc.). Algunes de les preguntes que poden ajudar a guiar la dinàmica són:

Què és el primer que feu quan us aixiqueu? Què mengeu? D'on traieu el menjar? Quan el menjar que teniu a la nevera s'acabi, què fareu? Si teniu germans petits, què en feu d'ells? Sabeu fer el seu menjar? Quina roba us poseu? Com us moveu d'un lloc a l'altre? Els plats estaran nets?

PROPOSTA DE TANCAMENT

Es proposa tancar l'activitat debatent sobre les persones que, diàriament, realitzen aquestes tasques.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Es pot animar als infants a que realitzin un dibuix del progenitor que sosté la majoria de tasques domèstiques de casa seva, agraint-li tot l'esforç que fa en per realitzar aquestes tasques invisibilitzades.

TOTHOM NECESSITA AJUDA

DURADA: 30-40 min.

ESPai: Aula o espai obert.

MATERIAL: Campana / timbre / pandereta....
o qualsevol altre objecte sorollós.

OBJECTIU

Reflexionar sobre la quantitat de cures necessàries que les persones necessitem al llarg de la nostra vida. Al mateix temps que introduir el component de les cures concretes necessàries durant la vellesa, o les que necessiten les persones amb diversitat funcional.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

L'activitat es realitzarà en grups d'unes 7 persones, que treballaran independentment els uns dels altres. La dinàmica, la qual necessita ser realitzada en espais amplis, serà performativa i teatralitzada. Un/a dels alumnes del grup farà el rol de persona completament depenent (sense capacitat de moure's ni realitzar cap tasca bàsica diària), podent només parlar i reclamar l'atenció de la resta de membres del grup utilitzant la campana.

La finalitat de la dinàmica és que l'alumne "depenent" pugui tenir un dia a dia digne, realitzant totes les tasques necessàries per a tenir qualitat de vida: vestir-se, esmorzar, anar a l'escola, jugar al pati... Com que, per ella mateixa, no serà capaç de realitzar-les, demanarà ajuda, d'una forma estrident, utilitzant la campana, a la resta de companyes i companys, de forma reiterativa i constant. Aquestes, hauran de subministrar-li, de forma simbòlica, totes les atencions que reclami. La idea és que la persona depenent reclami, constantment, l'atenció de la resta de grup.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Quan l'activitat ja s'hagi realitzat, tindrà lloc el debat corresponent. Quantes vegades ha sonat la campana? Qui sol realitzar les tasques de cura que aquesta persona ha necessitat? Nosaltres podem fer quelcom per ajudar a les persones que necessiten aquesta tipologia de cures? Tenim al nostre voltant persones que necessitin cures? Us ha molestat sentir tantes vegades la campana? Heu acabat cansats i cansades? etc.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

La persona que dinamitza l'activitat ha de procurar que l'infant que realitzi el paper de depenent sigui un infant amb imaginació i habilitats teatrals, per tal que l'activitat sigui més amena i distesa, al mateix temps que pugui comportar una reflexió interessant.

LA LLUM ENS NECESSITA!

DURADA: 1 h.

ESPai: Aula o espai obert.

MATERIAL: Opcional: paper i retoladors, pissarra, guixos...

OBJECTIU

Repensar i posar al centre de la vida les tasques de cura, mitjançant la imaginació i el joc simbòlic.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

L'activitat girarà al voltant de la història de la Monstre Llum, una monstre que, per tal de poder entrenar Kung-fu, abans ha de realitzar una sèrie de tasques. El que haurà de fer la persona dinamitzadora de l'activitat, serà anar explicant la història de la Llum, intercalant les preguntes que es proposen, per tal que els infants vagin responnent-les. Abans de començar el relat, la narradora anunciarà al grup que, de cop i volta i per art d'encantament, s'han convertit tots en monstres. Tot seguit, es presentarà a la protagonista, la Llum:

La Monstre Llum vol aprendre Kung-fu, com la seva àvia. Abans de començar el seu primer dia d'entrenament, és imprescindible que realitzi una sèrie de tasques, les quals no pot fer sola. La seva família ha anat a treballar i no poden col·laborar i, per tant, els infants l'han d'ajudar.

Les tasques que la Llum ha de realitzar són les següents:

- Dormir bé: a la Llum li costa molt dormir, ja que és hivern i fa fred.
- Menjar: la Llum necessita una bona alimentació per tal de tenir l'energia necessària per a practicar Kung-fu. El seu menjar preferit són les fulles de l'arbre del costat de casa seva, barrejades amb una mica de canyella i un ou de les gallines que cria.
- Rentar els plats i estris utilitzats per cuinar.
- Fer-se i posar-se roba còmoda per poder entrenar amb comoditat.
- Fer-se un massatge al dit gros del peu, ja que va caure fa uns dies i encara li fa una mica de mal.

Preguntes que es poden anar formulant durant la història són les següents:

- Per dormir bé, que necessita? (llit, manta, música relaxant, llum apagada...)
- Per menjar, primer haurem d'anar a buscar el menjar al galliner i a l'arbre, però després, com podrem cuinar-ho? (imaginació col·lectiva)
- Què necessita per rentar els plats? (aigua, sabó, els estris utilitzats...)
- Què necessita per fer-se la roba? (tela, agulla, fil...)
- Li fa una mica de mal el dit gros del peu dret, què podem fer?

La finalitat de la dinàmica és que els infants puguin reflexionar sobre l'enorme quantitat de treball de cures que es troba darrere una tasca tant quotidiana com és la preparació per un entrenament.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

L'activitat és més indicada per infants de 6 a 8 anys. És important que la persona que relata la història ho faci de manera dinàmica, per tal de mantenir l'atenció del grup i fer l'activitat més interactiva. Continuar el relat després de les possibles respostes és clau per el bon funcionament de l'activitat.

LES TOMAQUERES I LES CURES

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: Opcional: fotografies o dibuixos del cicle d'una tomaquera, pissarra, guixos, reproductor de música o altaveus...

OBJECTIU

Mostrar la importància de les cures i les auto-cures; al mateix temps que identificar les cures necessàries perquè la nostra societat funcioni de manera òptima.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

La present activitat gira al voltant del cicle vital d'una tomaquera. La dinàmica consisteix en observar, a partir de la reflexió, analogismes entre el cicle de vida de la tomaquera, les cures necessàries per a que aquesta tiri endavant i la pròpia evolució d'una persona, amb totes les cures que aquesta comporta.

Així, l'agent educatiu que dinamitzi l'activitat, realitzarà, sostenint-se en imatges, l'explicació del cicle vital de la tomaquera, realitzant una comparativa amb el cicle vital de les persones, animant als infants a que realitzin les seves pròpies aportacions. A continuació, s'exposen, de forma esquemàtica, les diferents etapes a explicar:

1. Preparació de la terra

S'explicarà que, per tal que les plantes puguin néixer i començar a créixer, si no existeix un ambient adequat (temperatura, aigua, nutrició, llum...) no tindran manera de germinar i, per tant, la preparació de la terra i l'ambient és una part imprescindible en aquest procés. En relació a les persones, aquesta fase podria ser equivalent al procés d'embaràs, el qual necessita condicions idònies per a produir-se (òvuls i espermatozous de qualitat, bona nutrició, bon estat de la persona, etc.).

2. Germinació i desenvolupament de la planta

Equivalents a la infància i la joventut de les persones, fins al moment que comença l'edat adulta. Al principi la planta comença a créixer i és petita, necessita que la tractin amb molt d'amor i cura, ja que encara és fràgil. Poc a poc, la planta va creixent i desenvolupant-se, i mica a mica, pot anar-se auto-regulant més per si mateixa. Les persones, en especial durant la infància, requerim també moltes cures i atencions i, si l'ambient és favorable, es podrà créixer d'una forma saludable. Poc a poc, la persona que creix anirà aprenent també a realitzar tasques de cura, cap a ella mateixa i cap als altres.

3. Floració i formació del fruit

Durant les fases de floració i fructificació de la planta, aquesta comença a fer flors, i d'aquestes flors és d'on sortiran els tomàquets. Aquesta fase segueix necessitant d'un bon ambient per tal de prosperar. En relació a les persones, equivaldria a l'etapa de l'adulthood. Si totes les fases anteriors s'han desenvolupat d'una forma correcta, les tomaqueres podran treure el seu fruit, de la mateixa manera que, en el cas de les persones, les cures rebudes durant les primeres infàncies determinen l'èxit personal de l'edat adulta. En canvi, si les altres fases no han anat bé, la tomaquera tindrà més possibilitats d'emmalaltir, de ser envaïda per una plaga, que els tomàquets no siguin bons o de morir. És imprescindible remarcar el fet que, tant les persones com les plantes, necessitem ser cuidades durant tota la nostra vida.

LES TOMAQUERES I LES CURES

4. Recol·lecció dels fruits

És l'època de recol·lecció dels fruits i de mantenir en vida la tomaquera, per tal que l'any vinent pugui tornar a florir. La feina ja ha estat feta, però la planta ha de seguir vivint i, per aquest motiu, hem de continuar subministrant-li cures. Aquesta etapa pot ser equiparada a la vellesa d'una persona.

5. Mort.

Després d'explicar tot el cicle, es poden realitzar algunes de les següents:

- Com us heu sentit durant l'explicació? Us ha agradat?
- Penseu que són importants les cures cap a les persones?
- Creieu que sense les cures que rebem per part de les altres persones podríem viure?
- Hi ha diferència entre viure i sobreviure?
- Us cuideu a vosaltres mateixes/os? Cuideu a les persones del vostre entorn?
- És important estimar-se? Per què?

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Tot i que en les explicacions no cal que s'utilitzi una tomaquera real, l'experiència millora si és realitza amb una planta real. De la mateixa manera, es planteja la possibilitat que els infants cuidin i vegin créixer la seva pròpia planta.

VET AQUÍ UNA VEGADA

DURADA: 2 h.

ESPai: Aula.

MATERIAL: Contes infantils tradicionals
i [carta de la Blancaneus i el Sant Jordi](#)

OBJECTIU

Reflexionar sobre la transmissió dels estereotips de gènere a través dels contes i identificar les pròpies actituds i idees preconcebudes.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPai

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Després de llegir les cartes de la Blancaneus i el Sant Jordi, tindrem preparat un recull de contes tradicionals. Organitzarem el grup en equips i deixarem que cada equip esculli un conte, havent d'identificar els estereotips de gènere. Una vegada identificats, el grup ha d'acordar les modificacions a introduir per tal de redissenyar i editar el conte sense la presència d'aquests estereotips.

PROPOSTA DE TANCAMENT

Una vegada redissenyats els contes, es compartiran amb la resta de grups i es reflexionarà en conjunt sobre les desigualtats de gènere. També es poden compartir amb la resta del centre socioeducatiu, i fins i tot escenificar-lo.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

Caldrà buscar diferents moments de reflexió per valorar no només els avenços del projecte, sinó també la capacitat del grup per treballar en equip, com estem afrontant les dificultats que apareixen, si tothom hi té un paper, etc.

FONT

<https://esplai.fundesplai.org/recurs/vet-aqui-una-vegada/>

BRETXES

DURADA: 50 min.

ESPAI: Aula i/o espai obert.

MATERIAL: Projector, altaveus, pissarra, connexió a internet, adhesius, caramels... i el [vídeo "Los niños y el salario desigual entre hombres y mujeres experimento social noruego"](#) (2 min. i 57 s.).

OBJECTIU

La finalitat de la present activitat és que l'alumnat se n'adoni de la desigualtat que pateixen les dones al mercat laboral i entenguin, d'una forma aterrada a la seva realitat, el terme de "*bretxa salarial*".

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Demanarem a tots els infants del grup que realitzin una o diverses tasques (endreçar la taula, portar la brossa als contenidors, classificar llibres a la biblioteca, moure equipament del gimnàs, netejar el pati...). Quan acabin de realitzar la tasca, donarem un petit premi per la feina feta (un adhesiu, un caramel...), de manera que als nens els donarem una quantitat major que a les nenes.

Quan se n'adonin de la diferència, els demanarem la seva opinió, creant un petit debat al voltant d'aquest fet. Així, els explicarem que aquesta desigualtat que han viscut existeix a dia d'avui, és l'anomenada "*bretxa salarial*", que fa que les dones cobrin menys diners que els homes per realitzar la mateixa tasca. Explicuem que es una realitat que està canviant i que tothom s'ha d'implicar perquè no hi hagi desigualtat entre dones i homes.

Finalment, donem a les alumnes la mateixa quantitat de premi que haguem donat als alumnes.

APUNTS PER A LA DINAMITZACIÓ

És important remarcar el fet que totes les feines són igual d'importantes.

FONT

<https://intered.org/es/recursos/vive-mas-la-igualdad>

WANGARI ELS ARBRES DE LES CURES

DURADA: 1 h.

ESPAI: Aula.

MATERIAL: [Audio-conte Wangari](#) (4 min. i 44 s.), ordinador, altaveus, projectors, papers o cartolines de colors, material per pintar, tisores i material per penjar els colibrís de la paret o el sostre.

OBJECTIU

Repensar la importància de cuidar el territori i visibilitzar l'androcentrisme que gira al voltant de la nostra societat, tot situant les cures al centre per una vida digna i sostenible.

DURADA

=/- 1h
+1h

ESPAI

Aula
Exterior

MATERIAL

Bàsic
Específic

INSTRUCCIONS

Es visualitzarà l'[audio-conte](#) "Wangari y los árboles de la paz" de Jeanette Winter (enllaçat a l'apartat de materials). El conte explica la història real de la Wangari, qui vivia rodejada d'arbres però, quan creix, s'inicia una massiva desforestació i ella pateix que tot el bosc sigui destruït. Per això, decideix plantar de nou arbres i iniciar una acció ecologista per lluitar contra la desforestació: el Moviment del Cinturó Verd. Després d'escoltar l'audioconte, la persona que dinamitza l'activitat iniciarà un debat amb el grup, seguint les següents preguntes:

- Quan la Wangari comença a plantar arbres, creieu que està cuidant del territori? Per què?
- En cas que la Wangari no hagués començat el moviment de plantar arbres anomenat Cinturó Verd, què creieu que hauria passat amb el territori i la gent?
- Per què creieu que el govern de Kenya va decidir talar milers d'arbres per construir edificis?
- Per què és important cuidar del territori?

PROPOSTA DE TANCAMENT

A partir de la lectura del fragment traduït de la pel·lícula *Dirt!* (dirigida per Bill Benenson i Gene Rosow), es farà una creació conjunta. En primer lloc, es llegirà el fragment del conte que narra la Wangari a la pel·lícula/documental:

Seré un colibrí

La història del colibrí tracta d'un enorme bosc que s'estava consumint per un gran incendi. Tots els animals van escapar corrents i es van quedar des de lluny mirant com tota la natura es cremava. Es van sentir molt impotents, sentien que no podien fer res per aturar-lo. Però llavors, un petit colibrí va dir: - He de fer alguna cosa amb aquest foc!

I així, va volar fins el riu més proper, va agafar amb el bec una gota d'aigua, i la va deixar caure sobre el foc del bosc. I així va fer-ho molts cops, tant ràpid com va poder. Mentrestant, els altres animals més grans, com per exemple l'elefant que amb la seva trompa podia agafar molta més aigua, estaven dempeus parats, sense fer res i sentint-se impotents. Llavors alguns animals li van dir al colibrí: - Colibrí, què estàs fent? L'incendi és massa gran i tu ets massa petit, només pots portar una gota cada cop!

Llavors el colibrí, sense perdre massa el temps, els hi va dir: - Ho estic fent de la millor manera que puc!

A continuació la Wangari Maathai, ja finalitzat el conte diu: Hauríem de sentir-nos sempre com un colibrí. Segurament ens sentirem insignificants, però no m'agradaria ser com els animals que es queden parats mirant com el bosc és destruït. Seré un colibrí: ho faré de la millor manera que puguí.

El conte i aquest petit fragment transmeten dos missatges a l'alumnat: d'una banda, respectar la individualitat de cadascú procurant sempre donant el millor de si mateixos i mateixes; i d'altra banda, no resignar-se o donar l'esquena a aquells problemes que creiem que són massa grans o escapen del nostre abast. Aquesta idea és extrapolable a qualsevol lluita social, com ara el feminisme.

Seguidament, és repartiran papers o cartolines de colors i es demanarà al grup que dibuixin com vulguin els seus propis colibrís per, finalment, retallar-los i enganxar-los a la paret o penjar-los del sostre.

The logo for SURT is a stylized, pink, outlined font. The letters are interconnected, with the 'S' and 'U' sharing a vertical stroke, and the 'R' and 'T' sharing a vertical stroke. The 'L' is a simple vertical line. The overall style is modern and geometric.

SURT

JUNY 2023